

به نام خدا

راهکارهای ایجاد اشتیاق یادگیری در دانش آموزان

مولفان :

کبری رفیعی مهر

لیلا رفیعی مهر

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: رفیعی مهر، کبری، ۱۳۵۵-
عنوان و نام پدیدآور: راهکارهای ایجاد اشتیاق یادگیری در دانش‌آموزان/ مولفان کبری
رفیعی مهر، لیلا رفیعی مهر.
مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۲۰ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۸۵-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۹ - ۱۲۰.
موضوع: انگیزش در آموزش و پرورش
یادگیری
پیشرفت تحصیلی
شناسه افزوده: رفیعی مهر، لیلا، ۱۳۶۸-
رده بندی کنگره: LB۱۰۶۵
رده بندی دیویی: ۳۷۰/۱۵۴
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۸۶۳۳۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

Motivation in education
Learning
Promotion (School)

نام کتاب: راهکارهای ایجاد اشتیاق یادگیری در دانش‌آموزان

مولفان: کبری رفیعی مهر - لیلا رفیعی مهر

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۵۸۵-۷

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir



انتشارات ارسطو



Chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	بخش اول
۵	ایجاد انگیزه در کلاس درس
۵	دیدگاه های تاریخی آموزش و پرورش در ایران
۷	تأثیرات فرهنگی بر انگیزه دانش آموزان
۱۰	نقش دین در شکل گیری نگرش های یادگیری
۱۳	شناسایی عوامل کلیدی انگیزشی
۱۸	باورهای غلط و افسانه های رایج
۲۱	پرداختن به چالش های منحصر به فرد دانش آموزان ایرانی
۲۵	راهبردهای ارزیابی و ارزیابی سطوح انگیزش
۳۱	بخش دوم
۳۱	ایجاد یک محیط یادگیری انگیزشی
۳۱	ایجاد یک کلاس درس فراگیر و حمایتی
۴۰	نقش معلمان به عنوان رهبران انگیزشی
۴۳	اجرای راهبردهای یادگیری مشارکتی و مشارکتی
۴۸	تشویق یک ذهنیت مثبت و رشد گرا
۵۷	استفاده موثر از فناوری آموزشی
۶۲	تقویت استقلال و مالکیت دانش آموز بر یادگیری
۶۷	بخش سوم
۶۷	توسعه ذهنیت های رشد و انعطاف پذیری
۶۷	درک مفهوم ذهنیت رشد

۷۱	راهبردهای پرورش تاب آوری در دانش آموزان.....
۷۵	تشویق استقامت در مواجهه با چالش ها.....
۷۹	مقابله با ترس از شکست و تشویق به ریسک پذیری.....
۸۳	تجلیل از تلاش و پیشرفت.....
۸۹	بخش چهارم
۸۹	جذب دانش آموزان از طریق روش های تدریس تعاملی
۸۹	ترکیب استراتژی های یادگیری فعال.....
۹۳	استفاده از کار گروهی و پروژه های مشارکتی.....
۹۷	پیاده سازی گیمیفیکیشن و فناوری های تعاملی.....
۱۰۱	تشویق تفکر انتقادی و حل مسئله.....
۱۰۵	تسهیل مباحث و مناظرات تحت رهبری دانشجویان.....
۱۰۹	منابع

بخش اول

ایجاد انگیزه در کلاس درس

دیدگاه های تاریخی آموزش و پرورش در ایران

درک دیدگاه های تاریخی آموزش و پرورش در ایران برای درک پیچیدگی های ایجاد انگیزه در دانش آموزان در کلاس درس ایرانی ضروری است. این بخش به بررسی سیر تحول نظام آموزشی ایران از دوران باستان تا عصر جدید می پردازد. پیشینه تاریخی غنی آموزش و پرورش در ایران، چشم انداز آموزشی فعلی را شکل داده است، که پیامدهایی برای درک چگونگی ایجاد انگیزه مؤثر در دانش آموزان در این زمینه دارد.

نمی توان چشم اندازه های تاریخی آموزش و پرورش در ایران را بدون اذعان به سنت های دیرینه ای که تأثیری ماندگار بر نظام آموزشی برجای گذاشته است، بررسی کرد. آموزش فارسی ریشه عمیقی دارد که به دوران امپراتوری هخامنشی (۵۵۰ تا ۳۳۰ پیش از میلاد) و بیشتر از دوران باستان باز می گردد. در طول این دوران، آموزش در درجه اول برای طبقه نخبگان قابل دسترسی بود و بر مهارت هایی مانند حکمرانی، هنر و ادبیات تأکید داشت (عادل، ۲۰۱۸، ص ۴۵). توسعه موسسات آموزشی در ایران را می توان در این دوره دنبال کرد که نشان دهنده تأکید فرهنگی بر دانش و رشد فکری است.

ظهور اسلام در ایران در قرن هفتم منظر آموزشی را به طرز چشمگیری دگرگون کرد. مؤسسات اسلامی مانند مدارس به عنوان مراکز آموزش ظهور کردند و تحصیل علوم اسلامی در درجه اول اهمیت قرار گرفتند (رحمانیان، ۱۳۹۸، ص ۸۸). تعلیم و تربیت دینی نقش اصلی را ایفا کرد و

همچنان یکی از جنبه های حیاتی نظام آموزشی ایران است و بر انگیزه ها و آرزوهای دانش آموزان تأثیر می گذارد.

سلسله صفویه (۱۵۰۱-۱۷۲۲) شاهد نهادینه شدن نظام مدارس در ایران بود که زمینه ساز تعلیم و تربیت اسلامی شد. مدارس آموزش الهیات، فقه و سایر علوم دینی را ارائه می کردند و یک نظام آموزشی مذهبی را تقویت می کردند (کمالی، ۱۳۹۶، ص ۱۲۶). این دوران در نظام آموزشی ایران اثر قابل توجهی از خود بر جای گذاشت و انگیزه دینی نیروی غالب در زندگی دانش آموزان بود.

قاجاریه قرن نوزدهم دوره ای از اصلاحات در آموزش و پرورش ایران بود. در این دوران مؤسسات آموزشی مدرن متأثر از الگوهای غربی شروع به ظهور کردند (اصلانی، ۱۳۹۵، ص ۷۵). انگیزه این اصلاحات تمایل به عقب افتادن با پیشرفت های آموزش و پرورش در اروپا بود و تلاشی برای نوسازی سیستم آموزشی ایران بود.

خاندان پهلوی که از سال ۱۹۲۵ تا ۱۹۷۹ بر ایران حکومت کردند، روند نوسازی در آموزش و پرورش ایران را تسریع بخشید. رضاشاه پهلوی و پسرش محمدرضا شاه، سکولاریزاسیون و غرب زدگی را در ابعاد مختلف جامعه از جمله آموزش ترویج کردند (علوی، ۱۳۹۷، ص ۹۵). این تغییرات با هدف کاهش نفوذ مراجع دینی در نظام آموزشی و ترویج برنامه درسی سکولارتر و استانداردتر انجام شد.

انقلاب ۱۳۵۷ ایران نقطه عطف مهمی در تاریخ آموزشی کشور بود. نتیجه انقلاب شکل گیری جمهوری اسلامی ایران و اجرای نظام دینی با تأکید شدید بر ارزش های اسلامی بود (معین، ۱۳۹۶، ص ۱۴۵). نظام آموزشی با تأثیرپذیری از اصول اسلامی و برنامه های درسی و روش های تدریس، دچار تحول عمیقی شد.

آموزش معاصر ایران با چالش های متعددی مواجه است. از جمله موضوعات مربوط به دسترسی، کیفیت و تأثیر تحریم های بین المللی بر نظام آموزشی (نصیری، ۱۳۹۹، ص ۲۱۲). به این ترتیب، درک بافت تاریخی برای درک انگیزه ها و چالش هایی که دانش آموزان در کلاس درس مدرن ایران با آن مواجه می شوند، حیاتی است.

دیدگاه‌های تاریخی آموزش در ایران بر انگیزه دانش‌آموزان در کلاس درس ایرانی تأثیر مستقیم دارد. میراث تعلیم و تربیت فارسی باستان، سیطره تعلیم و تربیت اسلامی برای قرن‌ها و امواج متعاقب آن مدرنیزاسیون و سکولاریزاسیون، همگی ارزش‌ها و انتظارات دانش‌آموزان را شکل داده است. انگیزه‌های مذهبی و فرهنگی که قرن‌ها در نظام آموزشی ریشه دوانده است همچنان نقش بسزایی در شکل دادن به آرزوها و تمایلات دانش‌آموزان به یادگیری دارد (سلطانی، ۱۳۹۷، ص ۶۴).

درک دیدگاه‌های تاریخی آموزش و پرورش در ایران برای درک پیچیدگی‌های ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان در کلاس درس ایرانی حیاتی است. تاریخ غنی و متنوع آموزش و پرورش در ایران، از سنت‌های دیرینه تا دوران معاصر، آثاری محو‌نشده در نظام آموزشی و انگیزه‌های دانش‌آموزان آن بر جای گذاشته است. برای مرئیان و سیاستگذاران ضروری است که این پس‌زمینه تاریخی را در هنگام تلاش برای برانگیختن میل به یادگیری در بین دانش‌آموزان ایرانی بشناسند، زیرا عوامل فرهنگی، مذهبی و اجتماعی مؤثر بر سفرهای آموزشی آنها را نشان می‌دهد.

این بخش نگاهی اجمالی به ملایه‌های پیچیده تاریخ آموزشی در ایران ارائه می‌کند و روشن می‌سازد که چگونه انگیزه‌های دانش‌آموزان و چالش‌هایی که در چشم‌انداز آموزشی مدرن با آنها روبرو هستند را شکل می‌دهد. با ادامه تکامل نظام آموزشی ایران، این بافت تاریخی به عنوان یک نقطه مرجع حیاتی برای مرئیان و محققانی است که به دنبال افزایش انگیزه و تجربیات یادگیری دانش‌آموزان در کلاس درس ایرانی هستند.

تأثیرات فرهنگی بر انگیزه دانش‌آموزان

انگیزش در کلاس درس ایرانی سازه‌ای چندوجهی و پویا است که تحت تأثیر عوامل مختلف فرهنگی قرار دارد. ایران با تاریخ غنی و ویژگی‌های فرهنگی منحصر به فرد خود، محیط آموزشی متمایزی را ارائه می‌دهد که بر انگیزه دانش‌آموزان تأثیر عمیقی می‌گذارد. این بخش به بررسی تأثیرات فرهنگی بر انگیزه دانش‌آموزان در ایران می‌پردازد و بر نقش عوامل فرهنگی مانند جمع‌گرایی، دین‌داری و تأثیر تاریخ ایران بر رویه‌های آموزشی تأکید می‌کند. از طریق کاوش در این عوامل، هدف ما این است که درک جامعی از نحوه عملکرد کلاس درس ایرانی و اینکه

چگونه مربیان می توانند به طور موثر دانش آموزان را در این زمینه فرهنگی برانگیزند، ارائه دهیم.

جمع گرایی یک ویژگی فرهنگی برجسته در ایران است که به طور قابل توجهی بر انگیزه دانش آموزان تأثیر می گذارد. جامعه ایران برای آرمان های جمع گرایانه ارزش بالایی قائل است و بر انسجام گروهی، پیوندهای خانوادگی و حمایت جمعی تأکید دارد. در زمینه آموزش، این جهت گیری جمع گرایانه می تواند تأثیرات مثبت و منفی بر انگیزه دانش آموزان داشته باشد.

یکی از جنبه های مثبت جمع گرایی، احساس مسئولیتی است که دانش آموزان نسبت به خانواده و اجتماع خود احساس می کنند. آنها اغلب آموزش را وسیله ای برای کمک به بهبود جوامع خود می دانند که می تواند به عنوان یک انگیزه قوی عمل کند (خلیلی، ۲۰۱۹، ص ۴۲). دانش آموزان در ایران معمولاً احساس وظیفه قوی برای موفقیت تحصیلی برای تکریم خانواده و سربلندی آنها را تجربه می کنند (محمدی، ۱۳۹۶، ص ۵۶).

برعکس، جمع گرایی همچنین می تواند به همناوایی و سرکوب خواسته ها و اهداف فردی منجر شود. دانش آموزان ممکن است هماهنگی گروهی را بر آرزوهای شخصی اولویت دهند که می تواند مانع انگیزش درونی شود (رحیمی، ۱۳۹۰، ص ۷۸). برای پرداختن به این موضوع، مربیان در ایران باید تعادلی بین تقویت ارزش های جمعی و تشویق دانش آموزان به دنبال کردن منافع خود ایجاد کنند.

دین در فرهنگ ایرانی جایگاهی محوری دارد و نمی توان تأثیر آن را بر انگیزه دانش آموزان نادیده گرفت. دین غالب در ایران اسلام است و آموزه های آن در تمام ابعاد زندگی از جمله آموزش و پرورش نفوذ می کند. دین اسلام بر علم آموزی تأکید دارد و افراد را تشویق می کند که به دنبال تحصیل به عنوان وسیله ای برای بهبود فردی و اجتماعی باشند (حسینی، ۱۳۹۹، ص ۹۴). این انگیزه دینی می تواند دانش آموزان را در تحصیلات خود به برتری برساند.

مفهوم دینداری فراتر از آموزه های اسلامی است و تأثیر رهبران و مراجع دینی را در بر می گیرد. رهبران دینی اغلب نقش مهمی در شکل دهی به سیاست ها و هنجارهای آموزشی دارند و تأیید آن ها از آموزش می تواند انگیزه های قوی برای دانش آموزان باشد (امینی، ۱۳۹۷، ص ۱۲۳).

با این حال، نفوذ قوی دین همچنین می‌تواند منجر به شیوه‌های آموزشی سفت و سخت، با فضای محدود برای تفکر انتقادی یا کاوش در ایده‌های متنوع شود. دانش آموزان ممکن است به جای توسعه کنجکاوی فکری فردی خود، انگیزه انطباق با هنجارهای دینی داشته باشند (رحیمی، ۱۳۹۸، ص ۶۷). مربیان باید بین احترام به ارزش‌های دینی و تشویق تفکر انتقادی و خلاقیت در کلاس تعادل ایجاد کنند.

بافت تاریخی و سیاسی اجتماعی ایران تأثیری ماندگار بر نظام آموزشی و به تبع آن بر انگیزه دانش آموزان گذاشته است. درک این زمینه تاریخی برای درک انگیزه‌ها و آرزوهای دانش آموزان ایرانی بسیار مهم است.

انقلاب ۱۳۵۷ ایران تأثیر عمیقی بر آموزش گذاشت. دوران پس از انقلاب، با تأکید مجدد بر آموزش دینی و عقیدتی، تغییرات قابل توجهی در برنامه درسی ایجاد کرد (رضایی، ۱۳۹۷، ص ۱۵۶). در حالی که این آموزش عقیدتی می‌تواند انگیزه برخی از دانش‌آموزان همسو با اصول انقلابی را ایجاد کند، ممکن است منجر به جدایی و مقاومت در میان دیگران شود.

عوامل سیاسی-اجتماعی نیز در شکل‌گیری انگیزه دانش آموزان نقش دارند. بی‌ثباتی اقتصادی و سیاسی می‌تواند منجر به عدم اطمینان در مورد آینده شود و انگیزه دانش‌آموزان را برای برتری تحصیلی تحت تأثیر قرار دهد (موسوی، ۱۳۹۹، ص ۸۲). در پاسخ به این چالش‌ها، برخی از دانشجویان ممکن است انگیزه پیدا کنند تا فرصت‌هایی را در خارج از کشور جستجو کنند یا در فعالیتهای سیاسی شرکت کنند.

سیاست‌های دولت و اصلاحات آموزشی نیز می‌تواند انگیزه دانش آموزان را شکل دهد. به عنوان مثال، معرفی برنامه‌های بورسیه مبتنی بر شایستگی، دانشجویان را برای تلاش برای تعالی تحصیلی برانگیخته است (رنجبر، ۲۰۲۱، ص ۱۱۳). این سیاست‌ها نشان‌دهنده شناخت دولت از اهمیت آموزش به عنوان ابزار توسعه ملی است.

درک انگیزه در کلاس درس ایرانی مستلزم درک دقیق تأثیرات فرهنگی است. جمع‌گرایی، دینداری، و بافت تاریخی و سیاسی-اجتماعی، همگی نقش اساسی در شکل دادن به انگیزه دانشجویان ایرانی دارند. در حالی که این عوامل فرهنگی می‌توانند محرک‌های قدرتمندی باشند، می‌توانند چالش‌هایی را نیز ایجاد کنند که مربیان باید از آنها عبور کنند. با تصدیق و

پرداختن به این تأثیرات فرهنگی، مربیان در ایران می‌توانند بهتر از خواسته‌های تحصیلی دانش‌آموزان خود حمایت کنند و تجربه آموزشی غنی‌تر را تسهیل کنند.

در این بخش ماهیت چندوجهی انگیزش در کلاس درس ایرانی را با تمرکز بر تأثیرات فرهنگی بررسی کرده‌ایم. در حالی که این بحث بینش‌های ارزشمندی را در مورد پیچیدگی‌های چشم‌انداز آموزشی ایران ارائه کرده است، ضروری است که بدانیم تنوع فردی در بین دانش‌آموزان وجود دارد و همه به یک اندازه تحت تأثیر این عوامل فرهنگی قرار نخواهند گرفت. علاوه بر این، تأثیر متقابل این عوامل با زمینه آموزشی گسترده‌تر به طور مداوم در حال تکامل است و آن را به منطقه‌ای برای تحقیق و کاوش مداوم تبدیل می‌کند.

از آنجایی که مربیان می‌کوشند میل به یادگیری را در دانش‌آموزان ایرانی برانگیزند، باید از نظر فرهنگی حساس و آگاه باشند و بدانند که انگیزه‌ها عمیقاً در بافت فرهنگی ایران ریشه دارند. از طریق بررسی دقیق این تأثیرات فرهنگی و پیامدهای آنها، مربیان می‌توانند محیط یادگیری مؤثرتر و جذاب‌تری ایجاد کنند که انگیزه و موفقیت تحصیلی دانش‌آموز را تقویت می‌کند.

نقش دین در شکل‌گیری نگرش‌های یادگیری

انگیزه یک عامل مهم در زمینه آموزشی است که بر نگرش و رفتار دانش‌آموزان نسبت به یادگیری تأثیر می‌گذارد. در کلاس درس ایرانی انگیزه مفهومی چندوجهی است که تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که یکی از آنها مذهب است. جمهوری اسلامی ایران دارای پیشینه فرهنگی-اجتماعی و مذهبی منحصر به فردی است که به طور قابل توجهی بر نحوه درک دانش‌آموزان و مشارکت در فرآیند یادگیری تأثیر می‌گذارد. این بخش به بررسی نقش دین در شکل‌گیری نگرش‌های یادگیری در ایران می‌پردازد. این بررسی خواهد کرد که چگونه ارزش‌های اسلامی و هنجارهای فرهنگی بر انگیزه دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد، و از منابع دانشگاهی اخیر برای ارائه بینش‌هایی در مورد این تعامل پیچیده استفاده می‌کند.

دین نقش اساسی در زندگی ایرانیان دارد. در زمینه آموزش، اصول و ارزش‌های اسلامی به شدت بر نگرش، رفتار و انگیزه یادگیری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. اسلام به عنوان دین غالب در ایران، در ابعاد مختلف زندگی از جمله آموزش نفوذ می‌کند. درک تأثیر دین بر

آموزش در ایران ضروری است، زیرا می تواند به مربیان و سیاست گذاران کمک کند تا راهبردهای مؤثری برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان طراحی کنند.

ارزش های اسلامی بر اهمیت دانش جویی تأکید دارد و این تأثیر عمیقی بر انگیزه دانش آموزان برای یادگیری در ایران دارد (احمدی، ۱۳۹۵، ص ۳۲). قرآن و حدیث (سخنان و اعمال حضرت محمد) مؤمنان را به کسب علم و حکمت تشویق می کند. در نتیجه، دانش آموزان در ایران اغلب با اعتقادات مذهبی خود انگیزه می گیرند تا در فرآیند یادگیری شرکت کنند. آنها آموزش را وسیله ای برای به دست آوردن درک عمیق تر از جهان و انجام وظایف دینی خود می دانند.

اعمال و مناسک مذهبی نیز بر انگیزه دانش آموزان در کلاس درس ایرانی تأثیر می گذارد. اذان روزانه و برپایی اعیاد و اعیاد مذهبی، به دانش آموزان به طور مرتب ایمان خود را یادآوری می کند (عظیمی، ۱۳۹۸، ص ۴۵). این اعمال مذهبی می تواند به عنوان منبع الهام و انگیزه باشد و به دانش آموزان تعهدات معنوی و اخلاقی آنها را یادآوری کند.

در ایران هنجارهای مذهبی و فرهنگی منجر به تفکیک جنسیتی در محیط های آموزشی شده است. این تفکیک می تواند بر انگیزه دانش آموزان دختر و پسر تأثیر متفاوتی داشته باشد. دانش آموزان دختر و پسر اغلب به طور جداگانه به ویژه در مؤسسات آموزش عالی تدریس می شوند (نجفی، ۱۳۹۹، ص ۷۸). این جدایی بر اساس اصول اسلامی است که حیا و پرهیز از تعاملات نامرتبب بین زن و مرد را ترویج می کند.

تأثیر تفکیک جنسیتی بر انگیزه پیچیده است. برای برخی از دانش آموزان، می تواند احساس راحتی و امنیت ایجاد کند و به آنها اجازه دهد بدون حواس پرتی بر روی مطالعه خود تمرکز کنند. با این حال، برای دیگران، می تواند منجر به احساس انزوا و تعاملات اجتماعی محدود شود و به طور بالقوه بر انگیزه آنها تأثیر منفی بگذارد. این وضعیت اهمیت در نظر گرفتن تجربیات متنوع دانش آموزان در کلاس درس ایرانی و نیاز به رویکردهای متناسب برای انگیزش را برجسته می کند.

محتوای آموزش و پرورش در ایران به شدت متأثر از ارزش ها و آموزه های دینی است. برنامه درسی شامل معارف اسلامی است و هدف نظام آموزشی القای ارزش های اخلاقی و اخلاقی در

دانش آموزان است (محمدی، ۱۳۹۷، ص ۵۵). این ادغام محتوای دینی در آموزش می تواند تأثیر مثبت و منفی بر انگیزه دانش آموزان داشته باشد.

از یک سو، دانش آموزان ممکن است گنجاندن ارزش های دینی در برنامه درسی را الهام بخش و انگیزه بخش بدانند. این می تواند حس هدف و ارتباط آنها با ایمانشان را تقویت کند و آنها را تشویق کند تا از نظر تحصیلی برتر شوند. از سوی دیگر، برخی از دانش آموزان ممکن است احساس کنند که تأکید بر محتوای دینی، آزادی فکری آنها را محدود می کند و تفکر انتقادی را محدود می کند. ایجاد تعادل در این جنبه ها چالشی برای مربیان و سیاست گذاران در ایران است.

مذهب همچنین در شکل دادن به فشار اجتماعی و همسالان در کلاس درس ایرانیان نقش دارد. دانش آموزان غالباً تحت تأثیر همسالان خود قرار می گیرند و انطباق با هنجارها و ارزش های دینی از جنبه های مهم این تأثیر است (حسینی، ۱۳۹۹، ص ۹۲). فشار همسالان از نظر انگیزه می تواند مثبت و منفی باشد.

فشار مثبت همسالان ممکن است شامل تشویق و حمایت همکلاسی ها برای برتری در مطالعات خود در راستای همسویی با ارزش های اسلامی باشد. با این حال، فشار منفی همسالان ممکن است به صورت قضاوت یا طرد شدن به دلیل عدم انطباق با هنجارهای دینی ظاهر شود. این پویایی ها نیاز به ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی و فراگیر را برجسته می کند که تعاملات و انگیزه مثبت با همسالان را ترویج می کند.

در حالی که دین نقش مهمی در شکل دهی نگرش های یادگیری در کلاس درس ایرانی دارد، چالش ها و ملاحظات وجود دارد که مربیان و سیاست گذاران باید به آن توجه کنند. یکی از چالش های کلیدی، پتانسیل سفت و جزم شدن انگیزه مذهبی است که تفکر انتقادی و خلاقیت را خفه می کند (رحیمی، ۱۳۹۶، ص ۶۸). ایجاد تعادل بین انگیزه دینی و تشویق تفکر مستقل برای یک آموزش جامع ضروری است.

علاوه بر این، شناخت تنوع باورها و اعمال مذهبی در ایران بسیار مهم است. در حالی که اسلام دین غالب است، اقلیت های مذهبی نیز مانند مسیحیان، یهودیان و زرتشتیان وجود دارند که هر

کدام دیدگاه‌های منحصر به فردی در زمینه آموزش و انگیزه دارند (فیروزیان، ۱۳۹۸، ص ۱۰۲). تصدیق و احترام به این تنوع برای ایجاد یک محیط آموزشی فراگیر ضروری است. دین نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش‌های یادگیری در کلاس درس ایرانیان انکارناپذیر است. ارزش‌های اسلامی، هنجارهای فرهنگی و اعمال مذهبی تأثیر عمیقی بر انگیزه دانش‌آموزان برای یادگیری دارند. با این حال، این تأثیر یکپارچه نیست، زیرا می‌تواند بر اساس تجربیات و باورهای فردی متفاوت باشد. مریبان و سیاستگذاران باید تعامل پیچیده دین و انگیزه را در نظر بگیرند و جنبه‌های مثبت الهامات دینی را با نیاز به تفکر انتقادی و شمول در نظام آموزشی متعادل کنند.

درک اینکه چگونه دین انگیزه را در کلاس درس ایرانی شکل می‌دهد یک فرآیند پویا و مداوم است. این امر مستلزم تحقیق مستمر و درک دقیق تجربیات متنوع دانشجویان در ایران است. با در نظر گرفتن نقش چندوجهی دین در آموزش، ایران می‌تواند راهبردهایی را توسعه دهد که باعث ایجاد یک بدنه دانش‌آموزی با انگیزه و متعهدتر شود و در نهایت منجر به یک سیستم آموزشی پویاتر و موفق‌تر شود.

شناسایی عوامل کلیدی انگیزشی

انگیزه مفهومی چند وجهی است که نقش مهمی در فرآیند آموزشی ایفا می‌کند و به طور قابل توجهی بر نتایج یادگیری و مشارکت دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. درک عوامل کلیدی انگیزشی در کلاس درس ایرانی برای مریبان و سیاستگذاران برای ایجاد راهبردهای آموزشی موثر که انگیزه دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد، حیاتی است. این بخش به بررسی پیچیدگی‌های انگیزش در بافت آموزشی ایران می‌پردازد و بینش‌هایی را از تحقیقات اخیر برای شناسایی عوامل حیاتی که انگیزه دانش‌آموزان را هدایت می‌کنند، استخراج می‌کند.

انگیزه یک عنصر اصلی در زمینه آموزش و روانشناسی است، زیرا بر رفتار، پشتکار و کیفیت تجارب یادگیری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. در کلاس درس ایرانی، مانند هر محیط آموزشی دیگری، درک آنچه دانش‌آموزان را برمی‌انگیزد گامی حیاتی در جهت بهبود نتایج آموزشی است. تحقیقات اخیر در ایران چندین عامل انگیزشی کلیدی را که شایسته توجه هستند برجسته می‌کند.

تئوری خود تعیینی (SDT) در روانشناسی تربیتی برجستگی پیدا کرده است و بینش های ارزشمندی را برای درک انگیزش در کلاس درس ایرانی ارائه می دهد. با توجه به دسی و رایان (۲۰۰۰)، SDT معتقد است که دانش آموزان زمانی که احساس استقلال، شایستگی و ارتباط داشته باشند، انگیزه ذاتی دارند. مطالعات اخیر در ایران (حسینی و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۴۵) حاکی از آن است که خودمختاری دانش آموزان در فرآیند یادگیری، عامل مهمی در انگیزش آنها است. وقتی دانش آموزان ایرانی درک کنند که بر یادگیری خود کنترل دارند، به احتمال زیاد انگیزه پیدا می کنند.

در بافت ایران، پرورش حس ارتباط به همان اندازه مهم است. مطالعه خدایناهی و خواجوی (۱۳۹۸، ص ۱۱۲) نشان می دهد که انگیزه دانش آموزان زمانی تأثیر مثبت می گیرد که آنها با معلمان و همسالان خود احساس ارتباط داشته باشند. مربیان در ایران باید اهمیت ایجاد روابط قوی معلم و دانش آموز و همسالان را برای افزایش انگیزه در کلاس درک کنند.

فرهنگ نقش اساسی در شکل دادن به عوامل انگیزشی در هر زمینه آموزشی ایفا می کند. در ایران، ماهیت جمع‌گرایانه جامعه می تواند بر انگیزه دانشجویان تأثیر بگذارد. دانش آموزان ایرانی ممکن است نه تنها با پیشرفت فردی بلکه با تمایل به برآوردن انتظارات اجتماعی و خانوادگی برانگیخته شوند (غلامی و همکاران، ۱۳۹۶، ص ۵۶۷). این دیدگاه جمع‌گرایانه می تواند برای تقویت انگیزه با تأکید بر نقش آموزش در کمک به خیر بیشتر و پیشرفت اجتماعی مورد استفاده قرار گیرد.

علاوه بر این، ملاحظات فرهنگی اهمیت شناخت و احترام به ارزش‌های دینی و اخلاقی را که جامعه ایرانی را شکل می دهند، برجسته می کند. تحقیقات رکن الدین و کاووسیان (۱۳۹۱، ص ۸۹) بر نقش انگیزش مذهبی در کلاس درس ایرانی تأکید می کند. مربیان باید از ابعاد مذهبی که انگیزه ایجاد می کند و در برخی موارد ممکن است با انگیزه های تحصیلی سنتی در تضاد باشد آگاه باشند.

در کلاس درس ایرانی، چالش های تحصیلی می تواند به طور قابل توجهی بر انگیزه دانش آموزان تأثیر بگذارد. ماهیت پرمخاطره کنکور دانشگاه ها و سیستم آموزشی رقابتی می تواند منجر به استرس و اضطراب در بین دانش آموزان شود (میرکمالی و همکاران، ۲۰۱۸، ص ۳۲۶). این استرس می تواند دانش آموزان را برای برتری انگیزه ایجاد کند یا احساس ناامیدی

ایجاد کند. بنابراین، برای مربیان و سیاست گذاران بسیار مهم است که راه هایی برای کاهش استرس تحصیلی با حفظ استانداردهای بالا بیابند.

برای مقابله با این چالش، اجرای خدمات حمایتی تحصیلی و مشاوره ضروری است. مطالعه شریفی و همکاران. (۲۰۲۰، ص ۷۴) پیشنهاد می کند که ارائه خدمات مشاوره و حمایت تحصیلی می تواند با کمک به آنها برای مقابله با فشارهای تحصیلی بر انگیزه دانش آموزان تأثیر مثبت بگذارد. بنابراین پرداختن به چالش های تحصیلی و عوامل استرس زا برای حفظ و تقویت انگیزه دانش آموزان در کلاس درس ایرانی ضروری است.

ادغام فناوری در آموزش در سال های اخیر به ویژه در زمینه همه گیری COVID-19 به طور فزاینده ای مرتبط شده است. همه گیری باعث تسریع پذیرش یادگیری آنلاین در ایران شد که هم فرصت ها و هم چالش هایی را برای انگیزه دانش آموزان به همراه داشت. به گفته اکبری و همکاران. (۲۰۲۱، ص ۲۰۸)، فناوری می تواند انگیزه را از طریق پلتفرم های یادگیری تعاملی و گیمیفیکیشن افزایش دهد. با این حال، زمان بیش از حد صفحه نمایش و موانع تکنولوژیکی نیز می تواند انگیزه را مختل کند.

بنابراین، مربیان در ایران باید به دقت استفاده از فناوری را در کلاس درس مد نظر قرار دهند و اطمینان حاصل کنند که آن با اهداف آموزشی هماهنگ است و تعادل بین آموزش سنتی و آنلاین را حفظ می کند. علاوه بر این، ارائه آموزش و پشتیبانی برای معلمان و دانش آموزان برای استفاده مؤثر از فناوری برای افزایش انگیزه ضروری است.

انگیزش درونی و بیرونی دو مقوله اساسی انگیزه هستند. انگیزه درونی از خواسته های درونی فرد ناشی می شود، در حالی که انگیزه بیرونی توسط پاداش ها یا مجازات های بیرونی هدایت می شود. تحقیقات اخیر در ایران تأثیر متقابل بین این دو نوع انگیزه را برجسته می کند.

جهانگیری و افشاری (۱۳۹۰، ص ۱۴۲) پیشنهاد می کنند که دانش آموزان ایرانی اغلب تنش بین انگیزه درونی و بیرونی را تجربه می کنند. از یک سو انگیزه علاقه واقعی آنها به یادگیری است و از سوی دیگر تحت تأثیر عوامل بیرونی مانند انتظارات والدین و پاداش های تحصیلی قرار دارند. هدف مربیان ایجاد تعادل بین انگیزه درونی و بیرونی، با تأکید بر لذت یادگیری و در عین حال شناسایی انگیزه های بیرونی که بسیاری از دانش آموزان را به حرکت در می آورد.

ارزیابی و بازخورد نقش تعیین کننده ای در انگیزش دانش آموزان در کلاس درس ایرانی دارد. تحقیق رحیمی و همکاران. (۲۰۱۹، ص ۲۱۳) نشان می دهد که ارزیابی های به خوبی طراحی شده و بازخورد سازنده می توانند بر انگیزه تأثیر مثبت بگذارند. وقتی دانش آموزان بازخورد روشنی در مورد عملکرد خود دریافت می کنند، درک بهتری از نقاط قوت و زمینه های بهبود پیدا می کنند که می تواند انگیزه آنها را برای موفقیت تحریک کند.

علاوه بر این، روش های ارزشیابی مورد استفاده در کلاس درس ایرانی باید با اهداف یادگیری برنامه درسی همسو باشد. ارزیابی هایی که منصفانه و معنادار تلقی می شوند، به احتمال زیاد دانش آموزان را برای مشارکت در مطالعات خود ترغیب می کنند (رحیمی و حسین زاده، ۲۰۲۰، ص ۲۹۹). بنابراین، برای مربیان ضروری است که به طور مستمر ارزیابی و عملکردهای ارزیابی و بازخورد خود را برای افزایش انگیزه دانش آموزان ارزیابی و بهبود بخشند.

معلمان نقش محوری در شکل دادن به انگیزه دانش آموزان در کلاس درس ایرانی دارند. رابطه معلم و دانش آموز یک عامل کلیدی تعیین کننده انگیزه است (خدا پناهی و خواجوی، ۱۳۹۸، ص ۱۱۲). دانش آموزان ایرانی زمانی که معلمان خود را دلسوز، حامی و آگاه بدانند، انگیزه بیشتری پیدا می کنند. مربیان باید این ویژگی ها را برای ایجاد یک محیط یادگیری مثبت و انگیزشی پرورش دهند.

علاوه بر این، روش ها و راهبردهای آموزشی به کار گرفته شده توسط مربیان می تواند به طور قابل توجهی بر انگیزه تأثیر بگذارد. تحقیقات اخیر خلیلی و همکاران. (۲۰۲۲، ص ۶۷) پیشنهاد می کند که رویکردهای تدریس دانش آموز محور، مانند یادگیری مبتنی بر مسئله و یادگیری فعال، انگیزه را با درگیر کردن فعالانه دانش آموزان در فرآیند یادگیری افزایش می دهد. آموزش سنتی مبتنی بر سخنرانی باید با این روش های ابتکاری تکمیل شود تا انگیزه در بین دانشجویان ایرانی افزایش یابد.

درک عوامل کلیدی انگیزشی در کلاس درس ایرانی، پیامدهای سیاستی مهمی دارد. برای ایجاد یک سیستم آموزشی که انگیزه را تقویت می کند و نتایج یادگیری را افزایش می دهد، سیاست گذاران باید چندین توصیه کلیدی را در نظر بگیرند.

اولاً نیاز به تغییر در نظام سنجش و آزمون در ایران است. ماهیت پر خطر بودن امتحانات ورودی دانشگاه، استرس بسیار زیادی ایجاد می کند و می تواند انگیزه دانش آموزان را تضعیف کند (میرکمالی و همکاران، ۲۰۱۸، ص ۳۲۶). سیاستگذاران باید روش‌های ارزیابی جایگزین را که استرس کمتری دارند و تأکید بیشتری بر تفکر انتقادی و مهارت‌های حل مسئله دارند، بررسی کنند.

دوم، سرمایه گذاری در آموزش معلمان و توسعه حرفه ای بسیار مهم است. معلمان در خط مقدم فرآیند آموزشی قرار دارند و اثربخشی آنها در ایجاد انگیزه در دانش آموزان محوری است (خلیلی و همکاران، ۲۰۲۲، ص ۶۷). سیاستگذاران باید منابع را تخصیص دهند و از ابتکاراتی حمایت کنند که مهارت‌های آموزشی معلمان و توانایی آنها را برای ایجاد محیط‌های یادگیری انگیزشی افزایش دهد.

ثالثاً، فناوری باید به طور مدبرانه در سیستم آموزشی ادغام شود. همه‌گیری COVID-19 اهمیت یادگیری آنلاین را برجسته کرد، اما چالش‌های آن را نیز آشکار کرد (اکبری و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۲۰۸). سیاست‌گذاران باید دستورالعمل‌ها و خط‌مشی‌هایی را تدوین کنند که استفاده مسئولانه و موثر از فناوری در آموزش را با توجه به نیازها و چالش‌های منحصر به فرد بافت ایران تضمین کند.

چهارم، نیاز به شناخت و احترام به ابعاد فرهنگی و مذهبی انگیزش در کلاس درس ایرانی است. در طراحی راهبردهای انگیزشی باید به ماهیت جمع‌گرای جامعه ایران در کنار نفوذ شدید دین توجه داشت (غلامی و همکاران، ۱۳۹۶، ص ۵۶۷). سیاست‌گذاران باید شیوه‌های آموزشی را تشویق کنند که با ارزش‌ها و انتظارات فرهنگ ایرانی همسو باشد.

درک انگیزه در کلاس درس ایرانی یک تلاش پیچیده و چندوجهی است. تحقیقات اخیر در ایران چندین عامل انگیزشی کلیدی از جمله خودتعیینی، ملاحظات فرهنگی، چالش‌های تحصیلی، فناوری، انگیزه درونی و بیرونی، ارزیابی و بازخورد و نقش معلم را برجسته کرده است. این عوامل به شیوه‌ای پویا با هم تعامل دارند و بر انگیزه و نتایج یادگیری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارند.

مربیان و سیاستگذاران در ایران باید این عوامل را در هنگام طراحی راهبردها و سیاست‌های آموزشی که انگیزه دانش‌آموزان را ارتقا می‌دهند، در نظر بگیرند. این توصیه‌ها شامل تغییر در سیستم ارزیابی، سرمایه‌گذاری در آموزش معلمان، ادغام متفکرانه فناوری و احترام به ارزش‌های فرهنگی و مذهبی است. آموزش ایرانی با پرداختن به این عوامل و شناخت اهمیت آنها می‌تواند محیط‌های یادگیری انگیزشی ایجاد کند که میل به یادگیری را در بین دانش‌آموزان شعله‌ور می‌کند.

درک انگیزه در کلاس درس ایرانی فرآیندی پویا است که مستلزم تحقیق و سازگاری مداوم است. مربیان و سیاست‌گذاران با هماهنگی با چشم‌انداز آموزشی در حال تغییر می‌توانند به بهبود کیفیت آموزش و افزایش انگیزه دانش‌آموزان در ایران ادامه دهند.

باورهای غلط و افسانه‌های رایج

انگیزه یک عامل مهم در فرآیند آموزشی است که به طور قابل توجهی بر نتایج یادگیری و مشارکت دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. در زمینه کلاس درس ایرانی، چندین تصور غلط و افسانه رایج در مورد انگیزه وجود دارد. این تصورات نادرست می‌تواند مانع توسعه راهبردهای آموزشی موثری شود که انگیزه دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. هدف این بخش از بین بردن برخی از این افسانه‌ها و روشن ساختن درک انگیزش در محیط آموزشی ایران است.

یک تصور غلط رایج این است که انگیزه یا درونی است یا بیرونی و جایی برای همپوشانی ندارد. انگیزه درونی از درون فرد سرچشمه می‌گیرد، در حالی که انگیزه بیرونی توسط عوامل بیرونی، مانند پاداش‌ها یا مجازات‌ها هدایت می‌شود. با این حال، تحقیقات اخیر در ایران (رفیعی، ۱۳۹۰، ص ۷۳) حاکی از آن است که انگیزه تعامل پیچیده‌ای از عناصر درونی و بیرونی است.

مطالعات نشان می‌دهد که دانش‌آموزان می‌توانند هم از طریق علاقه واقعی به یک موضوع (انگیزه درونی) و هم با عوامل بیرونی مانند تمایل به کسب نمرات خوب (انگیزه بیرونی) برانگیخته شوند (خادمی و همکاران، ۱۳۹۸، ص ۵۶). در کلاس درس ایرانی، مربیان باید همزیستی انگیزه درونی و بیرونی را تشخیص دهند و یک محیط انگیزشی متعادل ایجاد کنند که هر دو جنبه را پرورش دهد.

این یک باور رایج است که امتحانات پرمخاطره، مانند کنکور دانشگاه ها در ایران، ذاتاً برای دانش آموزان بی انگیزه است. در حالی که این امتحانات مقدار قابل توجهی استرس ایجاد می کنند، تحقیقات نشان می دهد که آنها همچنین می توانند عوامل انگیزشی باشند. امتحانات پرمخاطره می تواند هدف روشن و احساس هدف را برای دانش آموزان فراهم کند که می تواند انگیزه آنها را افزایش دهد (میری و شکوهی، ۲۰۲۰، ص ۱۲۳).

برای پرداختن به این افسانه، مربیان و سیاست گذاران باید با ارائه خدمات حمایتی و مشاوره ای کافی برای دانش آموزان، سعی در کاهش جنبه های منفی امتحانات پرمخاطره داشته باشند. با کمک به دانش آموزان برای مقابله با استرس ناشی از این امتحانات، می توان انگیزه برای عملکرد خوب را حفظ و حتی افزایش داد.

یکی دیگر از تصورات غلط رایج این است که تنبیه یک محرک موثر است. اغلب اعتقاد بر این است که دانش آموزان در صورت ترس از پیامدهای منفی انگیزه بیشتری برای عملکرد خوب خواهند داشت. اما تحقیقات انجام شده در ایران (رزمجو، ۱۳۹۹، ص ۸۹) حاکی از آن است که تنبیه به عنوان محرک به اندازه تقویت مثبت و انگیزه درونی مؤثر نیست.

تنبیه می تواند منجر به ترس، اضطراب و محیط یادگیری خصمانه شود. در عوض، مربیان در کلاس درس ایرانی باید بر ایجاد یک فضای مثبت و حمایتی تمرکز کنند که در آن دانش آموزان انگیزه ذاتی برای یادگیری داشته باشند. تشویق بازخورد سازنده و قدردانی از دستاوردهای دانش آموزان می تواند انگیزه بیشتری نسبت به اقدامات تنبیهی داشته باشد.

یک افسانه رایج این است که انگیزه ثابت است و قابل تغییر نیست. اغلب فرض بر این است که دانش آموزان سطح ثابتی از انگیزه دارند که نمی تواند تحت تأثیر عوامل خارجی قرار گیرد. با این حال، تحقیقات اخیر در ایران (صادقی و رضانی، ۱۳۹۸، ص ۱۴۵) نشان می دهد که انگیزه فرآیندی پویا است که می توان آن را پرورش داد و تقویت کرد.

مربیان از طریق روش های تدریس، بازخورد و حمایت خود، نقش مهمی در شکل دادن به انگیزه دانش آموزان دارند. علاوه بر این، ایجاد یک محیط یادگیری انگیزشی و ترکیب راهبردهای آموزشی جذاب می تواند انگیزه دانش آموزان را تقویت کند (محمودی و ذبیحی،

۱۳۹۷، ص ۷۸). شناخت ماهیت انعطاف پذیر انگیزه برای مربیان در ایران ضروری است تا به دانش آموزان کمک کنند تا به پتانسیل کامل خود دست یابند.

این یک افسانه رایج است که همه دانش آموزان توسط عوامل یکسانی برانگیخته می شوند. در حالی که برخی از عوامل، مانند استقلال و شایستگی، اهمیت جهانی دارند، دانش آموزان در کلاس درس ایرانی تحت تأثیر مجموعه ای منحصر به فرد از عناصر انگیزشی قرار می گیرند. تفاوت‌های فرهنگی و فردی عواملی را که انگیزه می‌دهند شکل می‌دهند.

پژوهش در ایران (اسلامی و فتاحی، ۱۳۹۶، ص ۲۰۱) نقش عوامل فرهنگی و زمینه ای را در ایجاد انگیزه در دانش آموزان برجسته می کند. دانش آموزان ایرانی ممکن است بیشتر با عوامل مرتبط با انتظارات خانواده، جمع گرایی و ارزش های مذهبی برانگیخته شوند. برای پرداختن به این افسانه، مربیان باید این تفاوت‌های فرهنگی و فردی را بپذیرند و به آن احترام بگذارند و راهبردهای انگیزشی خود را بر این اساس تنظیم کنند.

این یک تصور غلط رایج است که انگیزه صرفاً بر عهده مربیان است. در حالی که معلمان نقش محوری در شکل دادن به انگیزه دانش آموزان ایفا می کنند، این یک مسئولیت مشترک است که دانش آموزان، والدین و سیستم آموزشی گسترده تر را شامل می شود. در ایران، نقش والدین در ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان اهمیت ویژه‌ای دارد.

مطالعه ای در ایران (پورفرج و الیاسی، ۲۰۲۱، ص ۱۶۷) اهمیت مشارکت والدین را در حمایت و ایجاد انگیزه در دانش آموزان برجسته می کند. والدین می توانند با ابراز علاقه به تحصیل فرزندان و تأکید بر ارزش یادگیری، محیط خانه انگیزشی ایجاد کنند. بنابراین پرداختن به این افسانه مستلزم شناخت ماهیت مشارکتی انگیزه در کلاس درس ایرانی است.

در آموزش عالی در ایران، این تصور غلط وجود دارد که انگیزه نسبت به مقاطع تحصیلی اولیه از اهمیت کمتری برخوردار است. غالباً فرض بر این است که دانشجویان دانشگاه ذاتاً به دلیل علاقه شخصی آنها به رشته انتخابی خود انگیزه دارند. با این حال، تحقیقات نشان می دهد که انگیزه یک عامل حیاتی در آموزش عالی باقی می ماند (کریم زاده و اکبری، ۱۳۹۰، ص ۱۱۲).